

Danske Statsministre – i bladtegnernes satiriske streg

af statsminister Anders Fogh Rasmussen

Tak for invitationen til at være med i dag og åbne udstillingen om danske statsministre i bladtegnernes satiriske streg.

Udstillingen er mulig takket være Museet for Dansk Bladtegning og jeres store arbejde med at indsamle danske bladtegninger. Som Erland Kolding Nielsen fortalte, er det et arbejde, der nu er blevet belønnet med overdragelsen af Folketingets store samling af tegninger. Til lykke med det!

I gør en kæmpe indsats for at bevare og for at udbrede kendskabet til en særlig del af dansk kultur og en vigtig del af den danske demokratiske debat.

Den danske tradition for politiske satiriske tegninger går mere end 150 år tilbage. De satiriske bladtegninger blev født sammen med frihed og folkestyre.

I midten af 1800-tallet var der politisk grøde i Europa, også i Danmark. I 1849 fik vi grundloven og dermed sikring af ytringsfriheden. Det gav frit løb for den satiriske streg.

Demokratiet frisatte den særlige satiriske respektløshed, som siden har kendetegnet dansk bladtegning. Fra 1840'ernes Corsaren og frem til i dag.

Vi har en kongerække af fremragende tegnere. Kunstnere, hvis værker er kendt af alle danskere.

Bladtegningerne når meget bredt ud. Og netop derfor er tegningerne et så stærkt og livskraftigt symbol på dansk kultur. Og på vores frihed, frisind og folkestyre.

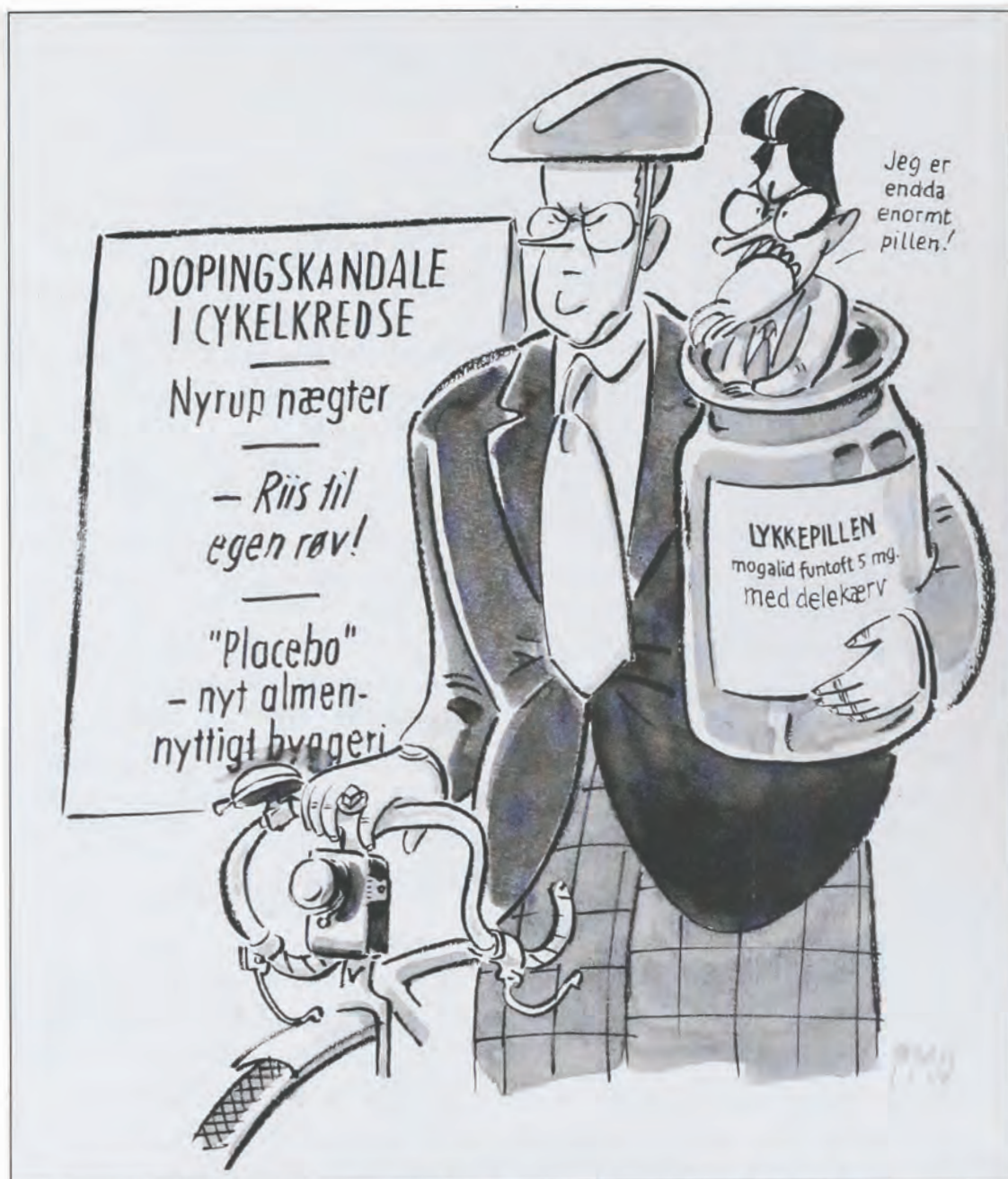
Karikaturtegningen er en levende og uundværlig del af et frit folkestyre. Den satire, som ligger i karikaturtegningen er et vigtigt led i den frie debat. Oftest et humoristisk indslag med brod mod autoriteterne. Karikaturtegningen er derfor en udfoldelse af ytringsfriheden, som vi værdsætter og værner om.

Derfor har bladtegningerne da også fået plads på Christiansborg. Her pryder de både Snapstinget og flere af gangene. Og jeg er glad for, at det bliver de ved med, selvom hele det store arkiv af tegninger er overdraget til museet i dag.

Der er udenlandske gæster, som studser over at Folketinget er prydet med satiriske tegninger af politikere. Men for os er det naturligt. De er en del af det demokrati, som vi er stolte af. Og tag ikke fejl af, at de fleste politikere betragter det som en anerkendelse at blive spiddet af bladtegnerne.

Hvad er det så, den gode bladtegning kan? Jo først og fremmest er tegningen et synspunkt. Den gode tegning kan være mere slagkraftig og opinionsdannende end en ordrig lederspalte.

Tale ved åbningen af udstillingen *Danske statsministre – i bladtegnernes satiriske streg*, fredag den 16. maj 2008

Bladtegneren Per Marquard Otzens tegning fra 1996 af daværende statsminister Poul Nyrup Rasmussen (og Mogens Lykketoft) (Det Kongelige Bibliotek).

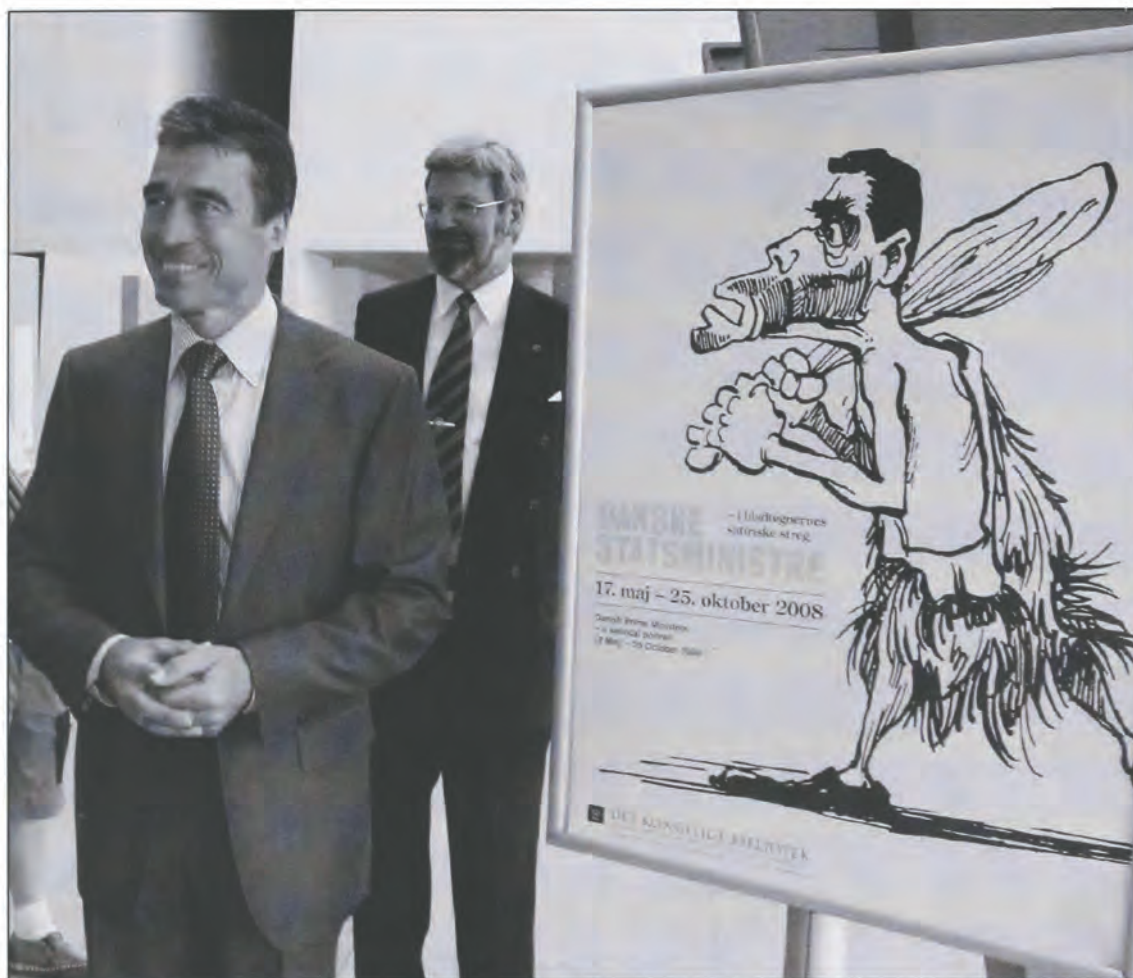
Den gode bladtegning rammer plet i sin samtid og overlever også på længere sigt. Den bliver husket.

Den gode tegning er engageret i samfund og politik. Og målt på engagement har dansk bladtegning aldrig haft det bedre end i dag.

Jeg har jo fået lov til at smugkigge på udstillingens mere end 200 tegninger – sammen med Anker Jørgensen og Poul Schlüter. Steffen Heiberg gav os en glimrende introduktion.

Men derudover var der jo i høj grad tale om gensynets glæde. For vi

Statsminister Anders Fogh Rasmussen og Det Kongelige Biblioteks direktør Erland Kolding Nielsen ved udstillingens plakat. Fot. Det Kongelige Bibliotek.

politikere er ivrige fans af bladtegninger.

Ét af de opmuntrende træk ved avislæsning er karikaturtegningerne. Det er sundt at starte dagen med et grin. Især når det er intelligent humor, der også giver anledning til eftertanke. Og det er allersjovest, når satiren går ud over én selv.

Tegnerne skaber ikoner. De kan præge samtidens opfattelse af politikerne. Bo Bojesen tildelte ligefrem politikerne roller og hev dem ind på sin scene. Venstres politikere fik rollerne som vikinger. Ledsaget af tekst

i sagaform. Og jeg tror ikke, der noget sted blev grinet højere af Bo Bojesens venstrevikinger end i Venstres partikontor.

Der går en historie om en jysk folketingskandidat – en venstremand – der talte på et vælgermøde engang i 60'erne. Så blev der spurgt fra salen: "Hvem tegner egentlig Venstre?" Og der var ingen tøven i svaret: "Det gør Bo Bojesen".

Jeg beundrer tegnerne for deres evne til at få et menneskes særlig træk og kendetegn frem i få streger. I mine unge dage i politik troede jeg na-

I udstillingsåbningen deltog også to forbenstående statsministre; til venstre Anker Jørgensen og til højre Poul Schlüter. Mellem dem ses den ene af udstillingens to redaktører, bladtegner Claus Seidel. Fot. Det Kongelige Bibliotek.

ivt, at jeg ville undslippe satiretegnerne. Af den enkle grund, at jeg ikke kunne se særlige kendetegn ved mig selv, som tegnerne kunne bruge.

Jeg har så kunnet forstå på flere tegnere, at deres arbejde er blevet lettere, efter at jeg er blevet statsminister.

Berlingskes Jens Hage sagde engang i et interview, at han så godt kunne lide at tegne mig, fordi jeg har sådan "et godt kantet ansigt". Se, det havde jeg jo ikke tænkt over, før han sagde det.

Jens Hage tilføjede: "Derimod er det svært at tegne Helle Thorning Schmidt. Hun er for smuk". Så kan jeg, jo bare glæde mig over, at jeg ikke har det problem.

Roald Als synes også, jeg er

nem at tegne. Nu har han vel også fået øvelsen efterhånden.

Roald Als har udtalt, jeg citerer: "Han er nem at tegne. Hans næse er lille, og hans mund er meget stor, og stykket, fra næsen slutter, til munden begynder, er meget langt. Der er noget neandertal over ham, og det er heldigt, når man gerne vil tegne ham som stenaldersmand."

Man kan vel sige, at Roald Als har ydet et kraftfuldt bidrag til det, der i markedsføringsproget hedder "branding". Jeg skylder Roald Als megen tak for hans værdifulde bidrag til min vej frem mod Statsministeriet.

Og dermed også en stor tak til alle de geniale tegnere, som i tidens løb har fulgt og kommenteret dansk

politik i karikatur. Tak til udstillingens
arrangører. Og god fornøjelse til alle jer
andre. Nyd et særligt stykke Danmarks-
historie i bladtegnernes satiriske streg.

Jeg erklærer hermed udstil-
lingen for åbnet.

*Statsminister Poul Hartling 1989 tegnet af Erik
Werner.*